

Leto III.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 13.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekovdom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. julija 1938

Po jeseniškem slovenskem tednu

Jeseniški slovenski teden se je končal, ostala pa je za njim svetla sled, pot sedmih zvezda, ki so sedem večerov gorele nad tistim kotičkom slovenske zemlje, ki je najbolj zagvozdjen v meje, odkoder je sij šel iznad Triglava čez vso Gorenjsko, od Rateč do Kranja, od Bohinja do Stola in od Kroke do Tržiča in je danes že kot zarja viden po vsej Sloveniji. Pod pokroviteljstvom vseh od ljudstva izbranih županov tega prelepega gorenjskega kota se je zbiralo sedem večerov slovensko ljudstvo v iskreni slogi vseh stanov k shodom, posvečenim najsvetejšim slovenskim svetinjam, k tistim živim izvirkom slovenske narodne zavesti, samobitnosti in moči, v katerih je živelo in živi z novo silo slovenstvo, tako slovenstvo, kakršno edino more biti plodno tudi za pravo jugoslovanstvo. Kajti le ideali, ki so in kakor so zaživel v nazorni obliki v teh večerih, predstavljajo trajno in samorodno slovensko narodno vrednoto, ki po svoje veča svojevrstno bogastvo raznorodne Jugoslavije, naše skupne domovine. Bolj kot kjer koli so ti ljudje na mejah čutili potrebo poseči vase in dvigniti iz kalnega dna tiste čiste izvirke vode, ki resnično osvežujejo izsušena usta in pomlajajo trhlo telo. Zbralo se je to ljudstvo okrog svojega slovenskega kresa, zažganega na Krekov posvečenem prostoru, kjer so zanetile donebesni plamen bakle z živim ognjem, prižganim ob večni luči v kropenski cerkvi, ukresanim na blejskem otoku, kjer je poganka Bogomila postala prva slovenska svečenica Marije, in kjer je središče našega gorenjskega raja, naše najlepše slovenske lepote; z zubljem, utrganim kot cvet z groba pevca slovenske pesmi Aljaža v Dovjem pod samim strmim Triglavom, kjer se je najviše pognala naša zemlja v nebo in kjer stoji na najodpornjših kamnitih tleh... In tako so slovenski fantje v teku izpod Triglava in Kepe, kjer so postavljene meje svobodi naše Besede, prinesli prelepi cvet slovenskega petja v srcu in živo baklo v roki, od Jamnika pa ogenj žive vere v Boga, mimo Brezij ob Materi mater slovenskih in skozi pokrajino Jegliča pa klic k Roži Mariji; prinesli od blejskega otoka čez jezzero, mimo Prešernove hiše, spomenika slovenski kulturi, ogenj z dihom najviše slovenske umetnosti, pesmi slovenskega srca... Tako se je vžgal slovenski kres na prvi večer in je v treh toplih zubljih gorel vse te dneve, ko je ljudstvo obnavljalo krstno obljubo, proslavljalo dolžnosti do zemlje, ki jo obdeluješ, in ti vrže gnil sad, če jo kolneš; hvalo pelo trdemu delu v plavžu, s katerim si jeseniški kovač služi svoj vsakdanji kruh, išoč krščansko pravico in verujoč vanjo; na moč slavilo lepoto jezika, kakor ga je prejelo od mater in kakor so ga izbrusili veliki možje malega naroda, svetli vzorniki iz preteklosti za bodočnost; uprlo se proti vsakemu nasilju v gorenjskem puntu in izžigalo izdajstvo iz sre in krvi. In ko so tako potrdili, izčistili in poudarili svoje in naše narodne in socialne težnje in v

nedeljski himni zapeli »Povsod Boga«, so v zaključnem klieu ponovili zahtevo vseh pravih Slovencev: »Le vkup, le vkup, ti narod moj!«

Še posebej pa je v teh dneh prišla do veljave tista naša v današnjih časih tako poudarjena in tako potrebna skupnost vseh katoliških Slovencev, tiste veličastne plasti naroda, ki ima Boga za očeta in Cerkev za duhovno mater in ki resnično ljubi svojo Besedo nad vse, se bori za njeno rast in veljavo, tiste velike večine, ki hoče po svoji podobi oblikovati današnje lice in uveljaviti vse pravice naroda v državi. V državi, ki jo je pomagal naš narod graditi še pod svojimi današnjimi voditelji in jo hoče z vso iskrenostjo in ljubeznijo vzdrževati in ji po svoji zmožnosti in z odgovornim sodelovanjem pomoči do najviše moči, do najlepšega reda in največjega ugleda v svetu. Ta katoliška skupnost, ki hoče biti in je do dna slovenska in do dna državotvorna, ki skuša pristno, izredno in nepremakljivo slovenstvo kot izgrajeno in kulturno najviše razvito vrednoto organsko vključiti v pravo jugoslovanstvo po geslu naših očetov »domovini najzvestejši sinovi, toda nikomur hlapci!«, ta skupnost je našla v tem gorenjskem prazniku poudarek, ki s poudarkom prejšnjih simbolno podčrtanih duhovnih vrednot tvori tisto vsebino jeseniškega slovenskega tedna, ki še nikdar po vojni in nikjer v tako resnično pesniški in nazorni ter izbrani obliki ni prišla pri nas do izraza. In zato je njegova sled tako svetla, tako naša, da stopamo za njo.

V tem jeseniškem kotu je majhen narod svečano podčrtal svojo zvestobo državi, svojo pripadnost narodu in svojo ljubezen Besedi, slovenski kulturi in slovenskemu čustvovanju, najbolj pa poudaril svojo edinost v veri, v Duhu, ki spaja in ne razdvaja, in ki osvobaja človeka in njegovo vest. Bohinjski planšar in jeseniški plavžar, gorjanski oglar in brezniški gruntar, kmet in inženir in dijak, vsi so se združili v eno vrsto, delavec z delodajalcem, verujoč, da se interesi ločijo sicer v snovnih stvarih, da pa so v Duhu vsi ljudje eno. Stanovi si ne stojijo nasproti kot dve nepremagljivi steni, temveč se prepletajo med seboj v znamenju vere, ki nivelira izobilja in pomanjkanja in hoče povsod Boga, bolj pri delodajalcih kot delavcih. Povsod Boga! je odmevala pesem po jeseniški kotlini, ki jo je pel nova slovenska mladina, slovenski fantje in dekleta, mladina, ki gre starim pa vendar novim vzorom nasproti z zavestjo, da le idealizem, ki stoji na tradicijah, preizkušenih slovenskih duhovnih vrednotah, na veri v Boga, ljubezni do jezika, zemlje in socialne pravičnosti, v borbi za narodno rast in njemu pripadajoče pravice, v slovenski in katoliški skupnosti ter v največji zvestobi do države, da le tak idealizem vodi v teh razvrvanih in razklanih dneh v lepšo bodočnost.

Jeseniški slovenski kres pa naj gori v vseh naših srcih in naj se v novih kresovih vnema po vsej naši lepi slovenski domovini.

Z Jesenic

Slovenske pobožnosti se je »Naš kovinar« šel učiti k Trubarju. Trubar je bil odpadnik od katoliške Cerkve. Od začetka se je sicer delal bolj pravovernega kot drugi, končno pa je postal voditelj katoliškim Slovincem nasprotnega gibanja. »Naš kovinar« je v sestavku: »O slovenski pobožnosti« (številka 20.) zagrešil tudi nekaj nedoslednosti: V začetku je mnenja, da je slovensko pobožnost pokvarila politika zadnjih 40 let. Malo naprej pa že navaja, da smo Slovenci imeli slabo pobožnost že davno v Trubarjevem času, ker so Slovenci že takrat pogosto hodili k maši, molili rožni venec in prižigali sveče ter hodili za procesijami, rabili blagoslovljeno vodo in zidali cerkve. Proti koncu sestavka mu pa zopet ni všeč neki katoliški župan, ki ne hodi v cerkev.

Izjava Tineta Smoleja k izvajanjem »Našega kovinarja« o slovenski pobožnosti in k nekaterim drugim njegovim stavkom je zdravo pojav in smo ga veselji. Št. 25. pa odgovarjanje pisec »Našem kovinarju«, da je pravi tip pobožnosti on (pisec), da je pa tako skromen, da se noče podpisati. Kadar prične se kak listnik podpisane važne izpovedi, potem je treba smatrat, da pisec pravega ali odgovornega urednika ali lastnika lista. Zvedeli smo, da je g. T. Smolej poslal menš da se, da njegova izjava, ki pa ni odobila, objavljenj. Ali morda, zaradi tega, kar pravi, »Nobena da to ni lepo, če se dva enaka (delayska) lista napadata?«

Največji sovražnik slovenskega jezika, najslabši njegov prijatelj, škodoval pri naših narodnih zahtevah je marksizem. Marksizem je ubil rusko narodo, ne samo v Rusiji, ampak v vseh državah, ki so se mu podlegle. Vse druge države, ki so bile danes naše, so bile nekoč ruske. Slovanom je sovražnega marksizma.

Plebsicht na Koroskem leta 1920 so odločili, da korist Nemcev slovenskega jezika.

marksisti, ki so glasovali za Nemce.

»Slovenski narod« se je v št. 136 na drugi strani v rubriki »Izpod sita in rešeta« prav ponesrečeno spotaknil ob jeseniško faro in s svojim pravičnim prstom pokazal na njenega duhovnega »gospoda«, češ, tale pa res ni pravičnik. Stari ata iz Knafljeve ulice so se pač obesili na svoj političen klin in zdaj bingljajo in otepajo okrog sebe za pravico tistih, ki so mu v natolcevanju popolnoma enaki. Ata »Narod« pa je najbrž pozabil, da je s svojo notico krepko zamahnil po sodišču, saj si ne moremo misliti, da bi s svojimi »velikimi talenti« ne razumel razsodbe o tej zadevi, ki je »gospodovi« pravičnosti dala častno priznanje. Res ste se zaleteli, ata »Narod«, s svojim dopisnikom vred in čas bi že bil, da bi vsaj v tej Vaši častitljivi starosti padlo eno zdravo zrno iz Vašega sita.

Šele po treh tednih po odhodu velikega jeseniškega versko kulturnega in vobče javnega delavca g. Andreja Križmana si je upal »Naš kovinar« zapisati na njegov naslov nekaj ugotovitev. Rad ali nerad mu priznava izredne sposobnosti. Zameri mu pa prav za prav samo to, da ni hotel ostati na »ravnici« liniji s Kovinarjem, ki vodi v marksizem, ampak da se je držal »krivoljaste« katoliške linije. — Kovinar ne more razumeti razlike med letom 1955. in letom 1958. Naj mu bo povedano, da so leta 1955. katoliške vrste nastopale enotno, leta 1956-58. pa se je odlomek katoliških vrst postavil ob nasprotno stran v borbo proti katoliški skupnosti. — Da Kovinarju pojasnimo še »manj važno« zadevo, ali in kdaj je prosil g. Križman stran z Jesenic, mu povemo, da takrat, ko je bila župnija Tunjice (katero je Križman že v bogoslovju imenoval »svoje« župnijo) izpraznjena in od škofa razpisana. In to je bilo letos spomladi. Kovinar dobro ve, da tega ni mogel ne preje ne pozneje storiti.

Na Jesenicah so tri strokovne organizacije odveč. Če ne verjamate, berite listič »Naš kovinar« št. 25. Na strani 1.: »Imamo tri delavske organizacije, od katerih pa nobena ne začne s tako široko akcijo.« Na strani 5. pa: »Na Jesenicah imamo zaenkrat samo tri delavske organizacije odveč.« Reči hoče, da je samo četrta opravičena, da obstoji. »Naš kovinar« je kot četrto delavsko organizacijo vedno imenoval ZJD.

Protiplinska razstava na Jesenicah in drugod na Gorenjskem

Kraljevska banska uprava dravske banovine je organizirala za Slovenijo protioplinsko razstavo v treh železniških vozovih. V dveh so razporejeni razstavnimi predmeti, tretji vagon pa je prirejen za lahko poskušnjo, kako vpliva solzni plin. Vodja razstave je g. Bedrač Janko, referent na prosvetnem oddelku banske uprave. Pomaga mu g. Pišek Janez, ki je domačin iz Hrušice. Razstavljen so mnoge slike, ki ponazarajo učinek bomb, dalje kako se je treba pravilno braniti proti plinom ob napadih iz letal, ena slika nazorno prikazuje letalo v prerezu, kjer vidimo, kako so nameščene bombe in kako jih letalo spušča na zemljo. Okoli 200 fotografij nam predstavlja poskusne napade z raznimi bombami in nekaj slik nam kaže umetno zameglitev važnih objektov (elektrane Fale), da jih prikrivemo pred opazovalci iz sovražnih letal. Zbrana je na vpogled nemška, francoska in tudi jugoslovanska literatura, kako se braniti pred plinskimi napadi iz letal. Zanimiva sta dva modela podstrešja, pravilnega in nepravilnega. Model pravilnega podstrešja kaže, da mora biti tako podstrešje prazno vseh lahko gorljivih predmetov. Pri nas je navada, da je podstrešje shramba starih oblek in drugih obrabljenih lesenih predmetov. Vsi ti predmeti so pa kakor nalašč primerni, da jih zaneti užigalna bomba in požar je neizogiben.

Vidni so na razstavi zlasti rešilni aparat za

prvo pomoč, dalje aparat za uničevanje bojnih strupov in aparat za zameglitev. Na razstavi vidimo dalje ekipo (modeli) reševalcev v posebnih protioplinskih izolacijskih oblekah. Razstavljen so različne protioplinske civilne in vojaške maske. Jugoslovanske civilne protioplinske maske se izdelujejo v treh velikostih (M, C, B, mali, srednji in veliki model). Zelo praktična je nemška S maska (model 58). Njena praktičnost je zlasti v tem, ker je izredno lahka, da se lahko nosi v žepu, in ker pokrije celo glavo, da tako zavarujemo najvažnejši del telesa pred najstrašnejšim plinom iperitom.

Obisk razstave je bil na različnih železniških postajah dokaj različen. Posebno velika udeležba je bila v Trzinu. Na Jesenicah so dali večino obiskovalcev šolski otroci z Jesenic in Koroške Bele. Pa tudi starejših obiskovalcev je bilo zlasti drugi in tretji dan razstave (22. in 25. junija) kar dovolj. Z razstavo na Jesenicah je ta potujoča razstava zaključena. Obiskala je celo Slovenijo in je nje uspeh brez dvoma poplačal trud banske uprave. Razstavnimi vagoni pojdejo z Jesenic samo še v Maribor, kjer bodo na razpolago delavcem iz železniških delavnic. Pri lanskih jesenskih manevrih je bila ista razstava na kolidvoru v Novem mestu, kjer so si jo ogledali tudi visoki odličniki. Zbudila je pozornost tudi v drugih banovinah. Verjetno je, da bodo razstavljalni vagoni potovali tudi še v druge banovine.

Industrija v službi naroda

Naša industrija je bila že dostikrat na natezalnici tega ali onega lista, v precepu te ali one miselnosti, pa gre kljub temu svojo pot naprej, hočemo reči, da je oglašena in premišljena otopela za vse sunke, kateri bi utegnili zadeti na najobčutljivejše mesto. Pa se je le nekajkrat dvignil njen ogorčen protest izpod peresa njenega »uradnika za posebne zadeve«, kakor mu pravijo pametni in pošteni, in je oplazil vse obrate, vroče in mrzle, in vse strehe in kote, skromne domove širom Gorenjske in obležal tamkaj kot »grenak očitek nevhvaležnosti«. In še nekaj drugega so povzročili ti protesti. To namreč, da so zbudili v bralcih zavest, da je samo čista resnica zmogla izzvati takšen odgovor, ki je bil vse drugo prej kot stvaren, prej škodljiv kot koristen že zategadelj, ker ni odgovarjal na očitke, ampak je vsikdar zapel pesem o črni nevhvaležnosti, ki da jo prejema podjetje kljub velikemu poslanstvu »v službi naroda«. Baš ta zadnja točka pa je tisto boleče mesto, tista rana, za katero ne more držati nobena diagnoza brez glasu delavstva in brez tistih, ki znajo meriti z gospodarskim in kulturnim merilom naroda in kot taki se nikdar ne moremo strinjati z diagnozo industrije, ki je že zaradi neprikritega namena, da zaščiti le sebe, pristranska in krivična.

Naše slovensko poštenje zahteva jasnosti. In kot katoličani se sklicujemo na božjo pravičnost, za katero smo dolžni storiti vse, da jo obvarujemo pred tistimi, ki hočejo našo versko miselnost in narodnost ne samo po svoje ocenjevati, ampak tudi zlorabljati. Te nevarne in sramotne poganjke tuje rasti in miselnosti med najbolj klenim delom naroda ob mejah, ki svojim vzorom postavlja najlepše spomenike, ki so najvernejši branitelji narodnostnih meja, je treba zatreti na vsak način, sporazumno in vzajemno kot bratje ene družine.

Vsi smo se veselili, ko se je naša industrija

razmahnila v klasje, ko so se obrati z novimi pridobitvami potrojili in odprli vrata na stečaj, skozi katero so drli brezposelni, lačni kruha, dninarji, priložnostniki, poljski in gozdni delavci, in čudo — prihajali so kajzarji in kmetje z gruntov. Teh poslednjih je bila velika večina, tovarna jih je bila najbolj vesela. Zdrav čut človeka pa je podvomil v to prečudno logiko industrijskega polipa, ki je svoje lovke stegnil po kmetijah in iztrgal sinove od plugov, očete od zemlje ter jih vrgel med stroje s tako naglico, da so v slepoti zaradi silne spremembe spregledali začetek svoje tragedije. Nobeno svarilo delavskih organizacij ni nič pomagalo. Sprejemni urad je imel določeno nalogo in vršiti jo je moral. Kmečki sinovi so dan za dnem polnili ta prostor in se hlastno sprejemali, dočim so zastopniki organizacij moledovali za vsakega posebej iz svoje sprejemne liste. V tem vročnem navalu je prišlo od nekod geslo: prvi so domačini! Ostalo pa je pri praksi, niti za las od načrta: sprejemati neorganizirane kmete.

Tako je šlo mesece. Obrati so se širili in z odprtimi žreli hlastali moči delavcev do skrajnosti, do onemoglosti. Kako je bilo in je še z nadurami, s prazniki in nedeljami, o tem so dolžne poročati organizacije. Mi ugotovljamo samo to, da družine očetov-delavcev prej ko slej samevajo; vzgoja otrok je na šibkih ramah mater; v družinah se je ukoreninil občutek suženjske pripadnosti, ki ubija sleherno odgovornost za celo generacijo. Kaj smo še, ljudje božji? Ogromna masa brez svobode, ki jo nenadzorovan kolektivističen sistem industrije po svoje obliči in gnete, se z njo poigrava in sesa iz nje življenjske sokove. In tu je prizadet, kakor smo rekli, najbolj ploden del naroda, ki ima kot branitelj meja ogromne dolžnosti. Ali ni baš na to našo najmočnejšo korenino nastavljena sekira? Hočemo biti previdni v svoji poštenosti, pa

smo tako strašno naivni. Roke na srce vsi tisti, ki ste prizadeti, in tisti, ki priporočate strpnost in prijaznost do čistokrvnega soseda.

Že v naši slavnostni številki smo poudarili boje naših kulturnih delavcev, ki so bili fužinarji, z nemčurskimi priskledniki in oblastniki pri industriji. To se ponavlja danes, ko imamo urejeno razmerje z zakoni, ko smo povezani v enakopravno državno celoto, da bi vsaj zdaj lahko zahtevali prednost našemu delu in besedi v jeseniški industriji. Naš državljan tuje narodnosti nam je lahko enakopraven, toda nikdar ne privilegiran in nasilen, tujec pa naj molči in naj bo vesel naše mirne gostoljubnosti.

Kar so nekateri javni funkcionarji imenovali naše prerokbe ob sprejemih kmečkega proletariata iz Gorenjske, Dolenjske in celo iz Štajerske za tendenčna natolcevanja, to je danes izvršeno dejstvo, pred katerega smo baš zaradi tega postavljeni.

Spet nove investicije, katere je postavila industrija v svoj program in ki se imajo v najkrajšem času izvesti, so povzročile novo reakcijo, ki jo lahko imenujemo ultimativno. Vemo, da je treba pri izvedbi tega programa višje naklonjenosti ter razne ugodnosti, ki pa so v tem primeru vezane na gotove žrtve. In te žrtve sprejema ubogo delavstvo, ki je komaj malo zadihalo in se opomoglo. Iz zraka razpihnuje geslo, da ni dela, ni naročil, je zadostovalo za izvedbo redukcij. Romanja iz tovarne v prokletstvo so se pričela. Ne odhajajo kmetje, gruntarski sinovi, ki so si morali doma najeti hlapce, ne odhajajo

priselniki iz Dolenjske, Štajerske in daljne okolice, ampak odhajajo domačini, organizirani in sposobni delavci. Vsaj tukaj drži geslo, s katerim so rogovilili pri sprejemih: prvi so domačini. Tako lahko pribijemo, da naša prerokba drži kakor kremen. Ultimativna investicijska reakcija nas je postavila pred dejanja, ki se rogajo sleherni pravičnosti in še več — s svojim počelom in namenom se zadevajo v naš narodni ponos. V takih postopkih pa je skrito še mnogo zla, ki se bo pokazalo šele po letih. Razbijajo se grunti, zasušnjuje se kmečki proletariat, najmočnejši narodni tvorec, in uničuje organizatorična samozavest delavcev in slabi borbena sila organizacij.

Če bo šlo tako dalje, bomo čez nekoliko let priča velikemu polomu delavskih organizacij pri nas, zakaj industrija bo v tem času imela armada kmečkega proletariata v svojih rokah, ki bo krvavi bič vsakemu organiziranemu odporu.

To smo mi povedali in ponavljamo danes, ko se naša industrija igra z eksistencami domačinov, za katere bi človek dejal, da so v okrilju organizacij varni. To se dogaja pred našimi očmi, na naših hrbtih, in nikogar ni, ki bi v to igračkanje s slovenskim življenjem pošteno in odkrito udaril.

Zaenkrat naj zadostuje toliko. Če bo treba, bomo statistično dokazali, da so naše trditve pravilne, in upamo, da se bodo tudi merodajni faktorji malce zganili, saj tu ne gre samo za posameznika, ampak za ves gorenjski del naroda, ki je dostikrat dokazal, da je vreden večje pažnje in večje zaščite, kot se mu pa dejansko daje.

Praznik jeseniškega Aero-kluba

Letalski miting 3. julija

Niti leto še ni poteklo, odkar se je na Jesenicah ustanovil Aero-klub. Prepotrebna zamisel v smeri narodno obrambne vzgoje našega obmejnega civilnega prebivalstva, zlasti mladine, je pridobila v vrstah jeseniških športnikov na mah lepo število navdušenih idealistov, ki so to akcijo pravilno razumeli ter ji pomagali do cilja. Niso se ustrašili žrtev, ki jih je to delo terjalo že takoj pri prvih poizkusih, kako priti do sredstev. Kakor zmerom na Jesenicah, ki so ob vsaki še tako širokopotezni in koristni dejavnosti navezane le na pomoč prebivalstva in na žrtve iniciatorjev, tako so se tudi za uresničenje te narodno-obrambne ustanove orpli mladi idealisti drug na drugega, žrtvovali svoje skromne prihranke, žrtvovali ves prosti čas do poznih noči in s temi skupnimi naporji se jim je posrečilo postaviti v življenje ustanovo, ki poleg nešteti drugih priča o veliki potrebi za pomnožitev narodno-obrambnih sredstev obmejnega prebivalstva. In tako smo dobili svoj Aero-klub, brez tuje pomoči, katerega je utelesila jeseniška neutrudljiva dejavnost in katerega so postavili delavski žulji.

Pod takimi pogoji so šli na delo. Pod vodstvom jeseniškega pilota g. Ručigaja so se pričeli tečajji mladim jadričarjev-modelarjev, stro-

kovna predavanja in sestanki. Agilni odbor tehničnih strokovnjakov z gg. ing. Pretnarjem, Rekarjem in Terseglavom v vodstvu, je umel s široko zasnovano propagando pridobiti simpatije vseh stanov in jih pritegniti k sodelovanju ter namenu ustanove dati poudarek splošne koristi. Med tem delom v javnosti pa so mladi športniki neumorno gradili jadralno letalo, ki je iz dneva v dan, iz noči v noč postajalo vse popolnejše, sposobno in pripravljeno za prvi vzlet.

5. julija, na dan gorenjskega letalskega mitinga, se bo dvignilo s Poljan in zaplavalo nad našo dolino v ponos svojim graditeljem in v bodrilo gorenjski javnosti. Kako važnega pomena je delo jeseniškega Aero-kluba, izpričuje dejstvo, da bo na mitingu sodelovala celotna eskadrila iz Ljubljane in skoraj gotovo tudi iz Zagreba. Spored mitinga bo zanimiv in poučen, saj bomo imeli priliko videti akrobacije motornih in jadralnih letal naših najboljših pilotov.

Prav je, da na ta praznik mladega jeseniškega Aero-kluba damo polno priznanje njegovemu delu s svojo udeležbo in propagando. Naša dolžnost bodi, da po svojih močeh podpremo stremljenja naših sportnikov, ki so prevzeli nase nalogo, da okrepijo v obmejnem kotu naš narodno obrambni temelj.

Seja občinskega odbora

Na zadnji seji občinskega odbora jeseniške občine se je obravnavalo vprašanje oddaje regulacijskega načrta za mesto Jesenice. O dosedanjem delu za to je poročal predsednik gradbenega odbora Čufer Andrej ml. in predlagal, naj bi občinski odbor izdelavo regulacijskega načrta oddal ponudniku ing. arh. Platnerju Jožetu iz Ljubljane, ki je stavil najbolj ugodno ponudbo. Po preučitvi razlogov za sprejem navedene ponudbe se je delo oddalo ing. Platnerju Jožetu za din 50.000. Posebno pozornost je občinski odbor posvetil vprašanju nove bolnice, ki jo namerava graditi Glavna bratovska skladnica iz Ljubljane. Ob-

činski odbor se je zelo zavzemal za to, naj bi taka institucija bila zgrajena na Jesenicah, kjer ima za svoj bodoči razvoj podane vse pogoje, tako glede odličnega zemljišča, preskrbe z vodo, dohodi in kanalizacijo.

Posebna točka dnevnega reda je bilo vprašanje ljudskošolske prosvete. Povod, da se je to vprašanje pričelo, je dala nameravana ukinitve 5 oddelkov na ljudski šoli na Jesenicah. Občinski odbor je soglasno sklenil resolucijo, ki bi jo občina poslala na prosvetni oddelek kr. banske uprave v Ljubljani. Besedilo resolucije je sledeče:

Kat. dekleta — na Brezje!

24. julija na I. taboru slovenskih katoliških deklet na Brezjah bodo prvič zbrana prav vsa verna slovenska dekleta, brez razlike stanu. Na tem taboru bomo dobile novih moči in poguma za krščansko življenje in skupno premislile, kako pridobiti tudi naše tovarišice za krščanska načela.

Čim več nas bo, tem lepši bo naš tabor, tem bolj nas bo vesela Marija, ki pričakuje prav vsako izmed nas. Odloči se že danes, da tudi Ti poromaš!

Dne 24. julija vse na Brezje!

Svobodno glasilo se imenuje »Naš kovinar« in to stvar v svoji 24. številki na široko razlaga. Pravi, da je v Kovinarju prostor, kjer lahko vsak vse odloži (!). Baha se, da si upa objaviti tudi take reči, ki jih kak delavski list označi, da so napad na cerkev. Boji se pa, da bi ma kdo očital, da je nedostojen.

»Delavstvo mora slediti samo taki skupini, katero vodijo osebe, ki so nositelji napredne delavske ideologije in kateri so tudi v praksi dokazali, da to ideologijo zastopajo in se zanjo žrtvujejo...« (Naš kovinar.)

Kras Jesenic bo lepa nova stavba na najlepšem prostoru pred kolo-dvorom na Jesenicah, ki jo zida jeseniški advokat dr. Aleš Stanovnik.

Pod Mežakljo je dobila Vincencijeva konferenca od KID prostor za zidanje dnevnega zavetišča za ta delavski okraj. Z deli se bo pričelo še letos. Zidalo se bo pa v razdobjih, kakor se bo nabiral potrební denar.

Cene za stavbni prostor na Jesenicah so najrazličnejše. Na najlepših prostorih stane kvadratni meter 500 din in še več.

ZZD na Jesenicah je pri sprevedu na taboru v nedeljo, dne 12. junija sestavila zanimivo skupino kovačev-plavžarjev: devet enako oblečenih (delovne obleke) kovačev z znaki ZZD na prsih.

Minister dr. Miha Krek je obiskal v nedeljo 19. junija Jesenice in se razgovarjal z različnimi jeseniškimi funkcionarji. Isti dan je obiskal našo letoviško postojanko Sv. Križ, kjer je bil naprošen, da bi se zavzel za sezonski poštni urad pri Sv. Križu.

Gorenjsko dijaštvo

Na jeseniškem tednu so zadnji dan, to je 12. junija ob 1 popoldne imeli zborovanje slovenski dijaki vse Gorenjske. Sestanek je bil dobro obiskan. Vodil ga je dijak Čop. Sestanek so pozdravili zastopniki Dijaške zveze, Akademске zveze, »Bjstrice« iz Kamnika ter šentviške Palestre. Govorila sta g. dr. Tine Debeljak, ki je poudaril potrebo tesne povezanosti izobraženstva ter složnega sodelovanja predvsem na kulturnem polju. Za njim je govoril g. dr. Vilko Fajdiga, ki je prav tako podrobneje obravnaval delo katoliških dijakov med počitnicami po geslu: Z Bogom za narod! V razgovoru se je sklenilo, da se osnuje posebno dijaško društvo za naš gorenjski kot. V pripravljalni odbor je bilo izvoljenih več dijakov, med drugimi T. Čop, M. Smolej in M. Savinšek.

Delavci, študirajte krščansko socialno literaturo

V sleherni hišo list »Na mejah«, ki je izviren slovenski list!

Občinski odbor na Jesenicah je na svoji seji dne 9. junija t. l. soglasno sklenil:

1. da ugovarja zoper ukinitvev treh oddelkov ljudske šole na Jesenicah, ker bi s tem še bolj trpel uspeh pouka na že tako prenapolnjeni šoli; kajti prebivalstvo Jesenic, s tem pa število šolobveznih otrok narašča neprestano;

2. da ugovarja proti dejstvu, da je ljudska šola pri Sv. Križu od 1. januarja do danes brez zakonitim predpisom ustrezajoče učne moči in sicer zaradi tega, ker je prosvetno ministrstvo nezakonito prezrlo predlog banske uprave (glej § 93. zak. o nar. šolah) na namestitvev usposobljene, zakonitim predpisom ustrezajoče učne moči;

3. da izraža željo in zagovarja nujno potrebo, da odločaj o potrebah prosvete in o namestitvah učnih moči v Sloveniji pristojna prosvetna oblast v banovini.

S to resolucijo, posebno v zadnji točki, je občinski odbor globoko zarezal in načel vprašanje, ki je za našo prosveto posebne važnosti.

Cerkveni vestnik

Jesenice. — **Katoliška akcija.** Po nalogu sv. očeta in še posebej našega škofa naj se povsod ustanovi nova organizacija laikov, to je neduhovnikov pod vodstvom škofa z imenom **Katoliška akcija.** Namen katoliške akcije je, da ponese katoliška načela v vse življenje — med poedince, v družine, v organizacije, v obrate, v tovarne, v vso javnost. Organizacija katoliške akcije je v nekaterih državah (na primer v Belgiji) že deloma izpeljana in je pokazala velike uspehe. Pri nas so izbrani strokovnjaki pod vodstvom obeh slovenskih škofov zadnja leta izvršili temeljite priprave za Slovensko katoliško akcijo. Oba škofa sta vsak za svojo škofijo potrdila nova pravila. Pravila so se začela že postopoma izvajati. Prvi so začeli dijaki. Preden pa ustanovimo pravo katoliško akcijo pri nas, se hočemo najprej o njej poučiti in v skupnih molitvah prositi Boga za pomoč, da bi se ta nova organizacija razširila po vsej Sloveniji in se uvedla tudi v naši župniji. Zato ste vsi vabljeni, da se na predvečer prvih petkov v vsakem mesecu zberemo ob pol osmih v farni cerkvi, kjer bomo skupno molili za širjenje in uspehe katoliške akcije. Pred molitvijo bo navadno kratek nagovor o katoliški akciji sami ali pa o njenih posa-

meznih namenih. Nagovor in molitev bosta trajala pol ure. Ob istem času bodo na razpolago tudi spovedniki, da boste lahko opravili sv. spoved, na prvi petek pa prejeli sv. obhajilo. Zaradi važnosti katoliške akcije za našo župnijo prihajajmo k tem pripravljanim molitvenim sestankom v kar največjem številu.

Umrlj so od 1. junija: Ambrožič Terezija, I. VI., Ruardov trg 4, rojena 1845; Rustja Sonja, 2. VII., hči tapetnika Fr. Rustja, Kralja Petra c. 15, rojena 1934; Polka Valentin, 4. VI., tovarniški delavec, Hrušica 17 (se je ponesrečil v tovarni), roj. 1904; Mikelj Matevž, 9. VI., sin tov. delavca, Pod Mežakljo 57, rojen 1956; Jamar Terezija, 10. VI., zasebnica, Ilirska 1, rojena 1865; Bizjak Apolonija, 16. VI., Gosposvetska 20, rojena 1862.

Rojeni od 1. junija: Krmel Ivan, 6. VI., Sokolska 1; Razinger Stanislava, 9. VI., hči tov. del. Stanka, Ilirska 2; Colija Ivana, 12. VI., Fužinska 2; Ramuš Janez, 14. VI., sin uradnika KID Janeza, Gregorčičeva 3; Lipovec Helena, 15. VI., hči tov. nameščenca Cirila, Gosposvetska cesta 41; Klinar Lovro, 15. VI., sin tov. delavca Lovra, Hrušica 19.

Prvo sv. obhajilo. K prvemu sv. obhajilu je pristopilo letos na Jesenicah 136 otrok. Ob tri četrt na 8 so se otroci zbrali pred župniščem in nato v procesiji med potrkanjem zvonov odšli v cerkev. Po sv. obhajilu so vsi otroci bili pogoščeni na dvorišču Krekovega doma. Slovesnost je bila prav ljubka in bo ostala otrokom in staršem v najlepšem spominu.

Koroška Bela. — Na dan sv. Alojzija v torek 21. junija smo imeli tudi pri nas praznik naših najmlajših. K prvemu sv. obhajilu je ta dan pristopilo 46 šolskih otrok.

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež
Jesenice, telefon štev. 605

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Prišla je velika količina izbornih vin. Vsak se lahko sam prepriča, da je to resnica

Najpopolnejši kapitalizem

Pod naslovom »Najpopolnejši kapitalizem« prinaša tukajšnji list razpravo o »japonskem kapitalizmu«. Japonska industrija je zaradi izredno cenene delovne sile izpodrinila na svetovnih tržiščih vse ne-japonske produkte. Skratka: najpopolnejši, najbolj dovršeni kapitalizem je osvojil svet, premagal je vse nedovršene kapitalizme; najprej angleški in ameriški, a tudi italijanski in predvsem nemški na Kitajskem.

Navedbe bodo v glavnem točne in jih tudi mi podpišemo, le nekaj bi dodali v dopolnilo. Res je, da je japonski kapitalizem premagal vse našete kapitalizme, — le enega ne: ruskega **sovjetskega**. Temu niti »najpopolnejši« japonski kapitalizem ni kos in zato gre prav za prav ta časten naziv ruskemu.

Nas Slovencev japonski kapitalizem slučajno še ni prehudo zadel. Pocenil nam je v glavnem izdelke, ki jih mi kupujemo. Toda rusko boljševiski nas je zadel v živo in nas temeljito obubožal, ker nam je razvrednotil naše narodno bogastvo — les. Mase delavcev so ruski sovjeti z bajoneti nagnali v gozdove na delo, plačali jim nič in jim niso dali niti zadostne hrane. Seveda so potem zaradi te cenene delovne sile lahko prodajali svoj les ceneje kot vse druge države. Toliko v pojasnilo.

Varno naložite svoj denar!

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi zadržni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.